

Begrafenisrede pa

“Dag jongens en meisjes!” Met die woorden stapte mijn vader jarenlang menig klaslokaal binnen. Daar kan ik zelf van getuigen. Hoewel ik me als dertienjarige liever in de anonimiteit had verstopt dan bij werkelijk alle oudere leerlingen als “de zeune van Bauwens” bekend te staan. Eenenvertig jaar lang trok pa op 1 september terug naar school. Een symbolische dag om definitief te vertrekken.

Een vader in het onderwijs is vaak thuis. Tot we naar de middelbare school gingen aten we drie keer per dag samen met het gezin. Papa fietste elke dag twee keer op en af naar Veurne. Ook daarna aten we zoveel mogelijk samen. Eén uur 's middags en zeven uur 's avonds. Vaste prik.

Pa genoot van mama's kookkunst. Hij liet niet na om haar daar dagelijks tijdens het eten voor te bedanken door zijn bewondering uit te spreken. Hetgeen Ward en ik op den duur voor de grap overnamen door pa proberen voor te zijn: “Mama, ik weet niet waarom pa het niet zegt, want dit is werkelijk voortreffelijk...”

Op die manier leerde hij ons dankbaar zijn.

Toen we in de zomer van '84 van De Panne naar Sint-Idesbald verhuisden zag ik mijn vader schilderen, boekenkasten maken of mee verhuisde boekenkasten aanpassen aan de kamers van het huis. Hoewel pa er niet voor opgeleid was had hij zich ontpopt tot een handige doe-het-zelver. Wellicht is in die periode de kiem gelegd voor mijn interesse in houtbewerking. Volgens mijn ouders sprak ik op mijn achtste al over timmerman worden.

Die boekenkasten bleken overigens een constante bij ons thuis. Het werden er steeds meer. En toen die vol raakten ontstonden er stapeltjes op de salontafel. Onder de salontafel. Voor de salontafel...

Het huis staat dus vol boeken. Zowel van mama als van papa. Moeder de literatuur, vader vooral geschiedenisboeken. En de meeste had hij effectief gelezen. Hij hinkte weliswaar een eind achterop gezien het aankopen wat vlotter verliep dan het grondig doorlezen ervan. Hij was gepassioneerd door geschiedenis. Bezat de gave zich kennis eigen te maken en die weer op een vlotte, verstaanbare manier over te brengen. Het talent om die inzichten delen benutte hij dagelijks in klas alsook vijfenvijftig jaar lang als gids bij de West-Vlaamse Gidsenkring, afdeling Westhoek. Daar gold Jacques Bauwens als een autoriteit wat betreft de streekgeschiedenis, de Grote Oorlog en Frans-Vlaanderen. Hij stelde die kennis meermaals te boek, telkens in zijn kenmerkende vlotte en heldere stijl. Een zogenaamde “wandelende encyclopedie”, die voor de vuist weg kon antwoorden op vele geschiedkundige vragen. Wat ons dan weer veel eigen opzoekwerk bespaarde.

Op die manier wakkerde hij bij ons de interesse voor het verleden aan. Wie het verleden begrijpt kan daaruit lessen trekken voor de toekomst.

Jacques Bauwens was een strenge man. Niet zozeer als vader, maar wel als leerkracht en gids. Hij liet zich niet zomaar tutoyeren door iemand die een stuk jonger was dan hem. Hij straalde een natuurlijk gezag uit dat hij met bijzonder weinig tuchtmaatregelen wist te handhaven. Toen ik les van hem kreeg werd ik weliswaar een uitzondering op de regel. Jacques Bauwens wou er geen twijfel over laten bestaan dat zijn zoon niet op een voorkeursbehandeling moest rekenen.

Een oud-collega van mijn vader schreef ons het volgende, ik citeer: ... *In 1975 leerde ik Jacques kennen op het Sint-Pieterscollege in De Panne. Als jonge collega keek ik naar hem op: een rijzige figuur, doorwinterd als leraar tegenover een groentje. Keurige taal, een paar boekjes onder de arm en zelfverzekerd naar klas. Ze hadden het daar goed in het schooltje bij de duinen. Een aparte sfeer. Jarenlang werkten we samen, discussieerden over lesinhoud en didactiek, zinsleer en uitspraak. We waren het niet altijd eens. In het korps en tijdens klassenraden kon Jacques al eens heftig te keer*

gaan voor zijn zaak, een visie. Hij was persoonlijk en genoot aanzien bij collega's en leerlingen. Hij kwam voor ze op waar mogelijk. ... (einde citaat)

Wanneer hij een groep gidsen waarbij achteraan wat gefluisterd werd stopte hij met praten tot ze stilvielen. Als dat niet hielp riep hij hen publiekelijk tot de orde. Kinderen, volwassenen, hem bekend of onbekend, het maakte niet uit. Hij had het hart op de tong, een eigenschap die in onze provincie niet vanzelfsprekend is. Hij gaf commentaar waar niet om gevraagd was, zowel opbouwend als vermanend. Het laatste werd hem natuurlijk vaak niet in dank afgenomen. Anderzijds wisten sommigen hem precies daarom zeer te waarderen.

Toen we elkaar enkele weken geleden terugzagen na mijn gezinsvakantie in Frankrijk zei hij me dat je "Eiffeltoren" met twee f'en schrijft. Voila, weer bijgeleerd. En zo ging het vaak.

Pa was een "contente" mens. "Euh, Thomas" hoor ik hem al zeggen. "Het woord "tevreden" is correcter". Bon, pa was dus een... contente mens. Tevreden met het leven dat hij leidde, samen met de vrouw waar hij zo veel van hield. Tevreden met zijn zoons, schoondochters en kleindochters. Twee dagen voor zijn dood hadden we het geluk dat hij die dankbaarheid heeft uitgesproken, zij het moeizaam prevelend. Dat ging gepaard met bemoedigend wrijven over onze onderarm, handdrukken en opgestoken duim die moesten benadrukken wat zijn stem niet langer kon. Voorts zei hij het niet erg te vinden dat hij moest gaan, maar wel om ons achter te laten. Dankzij moderne technologie kon ook Ward, op dat moment aan het werk in de Verenigde Staten, dit moment live meemaken via een videogesprek.

Mijn moeder, en sinds zijn pensionering mijn vader ook vaker, zetten zich al decennia belangeloos in voor Amnesty International. In Veurne bemande hij één middag per week de OXFAM-wereldwinkel. Hij was jarenlang lector in deze kerk. Hij preees zichzelf gelukkig een leven lang vrede gekend te hebben.

Op die manier leerde hij ons oog te hebben voor de ander, de minder gefortuneerde.

Samen met mama, die je je "beste kameraad" noemde en met wie je in december vijftig jaar getrouwd zou zijn, bezocht je in de maand juli nog uitgebreid de kathedraal van Laon. L A O N Je sprak al jaren over terug gaan naar je favoriete kathedraal. Fijn dat dat nog gebeurd is.

Jij en mama maakten graag lange wandelingen. Thuis langs de zee of op reis met een wandelkaart. Jullie hadden samen besproken de verre autoreizen te laten voor wat ze zijn en vanaf nu dichter bij huis op fietsvakantie te gaan.

De fiets was trouwens je handelsmerk. Voor alle verplaatsingen binnen een straal van tien kilometer nam je de fiets. Op die manier werd je door veel mensen gezien en aangesproken.

Langer geleden fietste je ook drie keer naar je zus in Parijs.

Jacques had een twee jaar oudere broer, Robert. Nonkel Robert is eergisteren ook overleden. Al even plots en onverwacht als zijn broer bij wie hij nog in het ziekenhuis op bezoek was gekomen. Onze gedachten gaan uit naar zijn dochters Isabelle, Anne en Astrid en hun gezinnen. Alsook naar mijn tante Chris die in één week tijd haar beide broers verliest.

Papa maakte het ons niet moeilijk hem graag te zien. We zagen hem niet wekelijks, maar als we elkaar zagen was hij steevast goed geluimd, blij ons te zien. Een lieve opa. Eliza en Isolde voorlezend of met hen naar de speeltuin terwijl oma stond te koken. Ze logeerden er geregeld en trokken met opa en oma naar zee. Het is mooi dat deze beide generaties elkaar kunnen ontmoeten en wat tijd krijgen elkaar te leren kennen alvorens de dood dit contact voor altijd onmogelijk maakt.

Men kan geen eisen stellen aan de levensverwachting. We kunnen enkel proberen de ons gegunde tijd nuttig en liefdevol in te vullen. En als pa tevreden was met zijn leven... Dan moeten wij op zijn minst proberen dat ook te zijn.